

Mittetulundusühingu Saarte Kalandus uue rahastusperioodi (2023 – 2027+) arengustrateegia koostamise töörühma koosoleku PROTOKOLL nr 1

Koosoleku aeg ja koht: 06. 04. 2022. a kalanduse büroos (Tallinna 30, 93819 Kuressaare).

Koosoleku algus: kl 12.00

Koosoleku lõpp: kl

Koosolekul osalesid töörühma liikmed: Merika Laid, Mihkel Undrest, Tambet Oll, Vello Salong, Heino Vipp, Hille Tänäk- Helde (osalejate registreerimisleht on lisatud protokollile).

Puudusid: Kalle Lasn, Tiina Mai

Kutsutud: Jaan Urb (Cumulus Consulting OÜ)

Koosolekut juhatas: Jaan Urb

Koosolekut protokollis: Hille Tänäk- Helde

PÄEVAKORD

1. SWOT analüüsi parameetri tegurite läbivaatamine ja sõnastamine.
2. Tegevussuundade eesmärkide läbivaatamine ja muudatus ning täiendustepanekute tegemine.
3. Ülevaade tehtud toimingutest.

SISSEJUHATUS

KUULATI Jaan Urb

Kokkuvõtte sõnavõtust

J. Urb on strateegiatega tegelenud juba 15 aastat ja oli abiks ka 2015 – 2020 + strateegia koostamisel. A. Keskpäiga poolt 2020. a koostatud „Rannakalanduse arengustsenaariumid“ annab hea ülevaate rannakalanduse hetkeseisust ja toob välja enim levinud puudused selles valdkonnas. Kõige levinum kala püük ja müük ilma väärindamata.

Uuel perioodil suuri põhimõttelisi muudatusi ei ole, eelarve jääb umbes samaks, räägitakse kuuest tegevussuunast:

1. Väärindamine (ei toeta kala -ja vähikasvatuste rajamist)

2. Mitmekesistamine.

3. Kalasadamad – lisandub multifunktsionaalsuse suund, mille eesmärgiks on pakkuda sadamas rohkem tasulisi teenuseid, mis aitaks tulud- kulude poole viia vähemalt 0.

4. Koelmualade telg - lisanduvad ka uud teemad, hülged ja kormoranid. Tegevused, mis nende kahjulikku tegu elimineeriks. Mis need võiksid olla, on raske öelda, sest mõlema liigi osas on üsna karmid piirangud. MEMi suunis on, kui leiate seaduse augu, siis võib teha. Hülged ja kormoranid on kõigi kalanduspiirkondade ühine teema. Mõned meetmed tuleks võibolla suunata tegevusgrupi keskse koordineerimise alla suunata, mitte jätta kalurkonna õlule.

5. Kultuuripärandi ja traditsioonide tegevussuund, mis keskendub rohkem merekultuurile.

6. Juurde tuleb koolituste tegevussuund. Seotud kindla ettevõttega, näiteks kalur võib tegevuste mitmekesistamiseks läbida mõne eriala koolituse ja koostuskulu on abikõlbulik tegevus. Olulisel kohal on investeringud taastuenergiasse, mida võib olla sees kõigis tegevussuundades.

Sõna võtsid

M. Undrest -taastuenergia kontekstis, päikesepaneelide paigaldamine näiteks, meil ei ole vaba võimsust. Tahtsin Mõntu külhhoonesse need paigaldada aga ei saanud.

H. Vipp – kuni 15 kw ei ole probleem.

J. Urb – kas teenuse pakkujal puudub võimekus või milles probleem on?

T. Oll – siia poole saaks tulla aga välja ei saa minna.

H. Vipp – vool liigub mandrilt Saaremaale aga tagasiminekuks ei ole võimelust.

J. Urb – kas teie arvates multifunktsionaalsuse teema kalasadamates on elluviidav?

H. Vipp – elu sunnib sadamat seda tegema. Suured sadamad suudavad end ära majandada aga meil on see raske, meil on ka väljapüügid väikesed ja kalad, mida püütakse ei anna suurt tulu.

M. Undrest – ega sadama ülalpidamine ei sõltu kalapüügist. Nasva jões püüti 100 t, nad ei maksa kalapüügipealt rohkem sadamatasu kui see, kes püüab näiteks 5 kg.

,H. Vipp – Nasval käib ka jahte aga, kes maksaks nii palju, et sadamas jääksid kulud tulud 0.

M. Undrest – meil maksab traalipüügiga tegelev firma kõik sadamatasud kinni, mujalt ei tule mingit sissetulekut. Sadamatasu ei taha ükski kalur maksta.

J. Urb – olukord on siis selline, et sadama vaates on vajadus lississetulekute saamiseks olemas aga kaluritel endal puudub valmisolek kulutusi sadama heaks teha.

H. Vipp – multifunktsionaalsus on see, millega on võimalik ots- otsaga välja tulla. Lõbusõidualused toovad sisse 20-30 € ööpäevas, elektri saab tasuta aga tulu ei teeni. On oht, et asi muutub peale viit aastat. Saamapidajad MTÜd panevad sadama kinni ja juurdepääs on ainult MTÜ liikmetele.

V. Salong – see on juba nii Kunglas ja Rahustel.

1. SWOT analüüsi parameetri tegurite läbivaatamine ja sõnastamine.

J. Urb – milline on põhimõtteline muutatus võrreldes eelmise perioodiga?

H. Vipp – pealesurutud püügipiirangud ja ajaloolise püügiõiguse koormuse ära võtmine 40 % ulatuses. Tohtu hüljeste populatsiooni kasv, mis mõjub hävitavalt meie kalavarudele. Paremuse poole ei ole läinud midagi. Ahvenat on juurde tulnud, räime on jäänud 100 korda vähemaks.

M. Undrest – räimed on kadunud hüljeste tõttu, rannikualal enam räimest ei ole ja hüljes on juba avamerele toituma läinud.

H. Vipp – väärindamise osas oleme jäänud samale tasemele. Mitmekesistamist võiks olla rohkem. Meie kalurite väljapüügid on väikesed ja tulu sellest väike, probleem on omaosaluse tasumine. Kui suudame varustada saare ja saare külalised värskel kalaga, siis oleme oma missiooni täitnud.

J. Urb – võis siis öelda, et kui kala jagub saarlastele ja turistid saab värskel kalaga varustatud on missioon täidetud.

J. Urb – kuidas on olukord sadamates?

M. Undrest – kui ei oleks olnud EL rahaasid, siis oleksid sadamad varemetes. 30 – 40 aastaks on sadamad korras. Peale kolhoosiaega ei ole sadamaid renoveeritud. Betooni enam näha ei taheta sadamates aga mõnes kohas on seda vaja veel teha.

H. Vipp – meie merepiir on suur ja sadamad paiknevad üle terve saare. Meil on tugev ekspert ehitustööde osas ja omaniku järelevalve väga tugev.

J. Urb – uus SWOT on tehtud ca aasta tagasi, kas midagi tugevuste osas on muutunud?

T. Oll – ma pole päris nõus sellega, et kalurid on aktiivsed, ma ei tea ühtegi noort kalurit, kes on juurde tulnud.

H. Vipp – meiega on ühendust võtnud mitmed noored, kes tahavad läbida kutselise kaluri koolituse ja teha kutseeksami.

T. Oll – siis on väga hea. Probleemiks on see, et seadusandlik teema kogu aeg teeb elu raskemaks, kõik peab olema kontrolli all, surve on nii tugev. Inspektorid ikka leiavad midagi, millest kinni hakata. Kala lossimise teema on absurdne, mul on paadis 700 kg kala ja ma pean täpselt ütlema kui palju kala paadis on. Meil on tekkinud vastandumine kalurite ja KKA vahel, läbirääkimisi ei toimu.

H. Vipp – Eesti on siseriiklikult vindi väga üle keeratud, mujal kehtivad need nõuded ainult üle 12 m alustele.

J. Urb – millest on tulnud vastandamine?

T. Oll – ametnik peaks olema inimeste jaoks mitte inimene ametniku jaoks.

H. Vipp – mina olen ka pikalt kalakaitse inspektor olnud, eristada tuleb tahtmatut rikkumist tahtlikust rikkumisest. Hetkel on inspektorid inimesed, kel ei ole mingit kokkupuudet mere- ja kalapüügiga ning seepärast on ka nõudmised sellised, mida ei ole kaluril praktiliselt võimalik täita. Inimlikkus on kadunud ja aetakse taga trahvinumbrit.

M. Undrest – Ministeriumite suhtumine on ka muutunud viimase viie aastaga halvemaks, asjad tehakse ära ja ei küsita piirkondade arvamust. Varasemalt olid alati hooaja alguses kokkusaamised, kus anti teada, mida planeeritakse ja küsiti arvamust.

J. Urb – see on hea mõte, et hooaja alguses võeti seltskond kokku ja räägiti kõik uuendused ära. Kas see ei võiks olla tegevusgrupi asi, seda traditsiooni jätkata?

H. Vipp – me kaitseme oma inimesi ja teeme ka koolitusi oma inimestele, küsimus on seaduse tõlgendamises. Tõlgendamise ruum on väga suur, jutt ei ole selles, kas kalur on rikkunud seadust, vaid selles, et tõlgendama hakkab KKA seadust teist moodi.

T. Oll – ümarlaua teema tuleb uuesti üles tõsta. Seadusandlus on ülereguleeritud ja võib eeldada, et see muutub veel ülereguleeritumaks.

H. Vipp – nüüd tuleb hakata merel püügiandmeid nutitelefoni edastama.

J. Urb – nutitelefoni ei kannata soolast vett.

H. Vipp – tuulikud tulevad kala rändeteedest läbi ja asuvad ka koelmutel. Sõrve tahetakse rajada kõige suurem tuulepark maailmas. Tuulepargi rajamise kumulatiivset mõju ei ole keegi uurinud.

J. Urb – tuulepargid võivad olla mingis mõistes ka võimalus, mitte ainult oht.

T. Oll – me ei tea veel, kas tuuleparkide osas on tegemist võimaluse või ohuga.

H. Vipp – probleem on ka see, et mereinstituut ei suuda anda pädevaid vastuseid selles osas.

J. Urb – Norra eeskuju vaadates, siis seal on kala küll ja tuulikute jalamitel saab kasvatada karpe. Tuuleparkide rajamine rannikumerre võib pakkuda kaluritele tööd. Mereala planeering on otsapidi valmis ja siin on vist raske juba midagi ette võtta.

H. Vipp – ma ei ole tuuleparkide vastu kui on tehtud kõik vajalikud uuringud ja energia liikumine oleks mõlematpidi juhitav.

A. Grepp – energia läheb siit Hollandisse, meile ei saa seda tuua. KW ei saa juurde osta, vähemalt saarel.

H. Vipp – sinna peavad tulema juhitavad võimsused.

T. Oll – kohaliku kala tarbimine ühiskonnas näitab tõusutrendi – tänasel päeval soovitakse rohkem fileed ja poolfabrikaati. Värsket kala ostetakse vähem.

J. Urb – seda näen ise ka, ostetakse rohkem väärindatud kala.

T. Oll – väärindamise teema on oluline. Kuidas kala rohkem propageerida, otse toorest kala ei osteta.

J. Urb – Läänemaal küsitlesin kalureid ja sisse tuleb ajafaktor, merelt tulles ollakse väsinud ei jõua enam kalaga midagi ette võtta, tegevus on hooajaline ja ei ole võimalik palgalist töötajat võtta.

H. Vipp – Soomes on pere- ettevõtted, mees püüab ja naine töötleb. Hooajaliselt ei saa palgata ja kvaliteetse toodangu saamiseks peab fileerija olema oskustööline. Töötlev tööstus kohapeal on hea, saame kohapeal ära anda.

T. Oll – kui suur on see koostöö, mida kalurid omavahel teevad, ei ole meil eriti koostööd.

J. Urb – kas kalavarud on juba vähenenud või alles vähenevad?

H. Vipp – see ongi vaidluskoht inspeksiooniga, meil hakatakse püügipiiranguid kehtestama kui kala on rohkem. Teadlased väitsid, et meil ei ole ahvenaid aga peale seda tulid suured ahvenad. Teadlaste sõnul on ahven paikne kala aga kalurid näevad, et ahven liigub.

T. Oll – 30 a tagasi oli ahvenat palju, vahepeal seda ei olnud ja nüüd on jälle tagasi.

J. Urb – kuidas on siis koostöö, kas see on tugevus või nõrkus. Kalapüügis oleks ühistuline tegevus väga vajalik.

T. Oll – Nasva piirkonnas seda koostööd ei ole.

J. Urb – küsimus on pigem vist selles jah, et oluline ei ole palju mul kätte jääb, peasi, et naaber saaks vähem

T. Oll – selline ahel oleks väga hea, et keegi püüab ja keegi fileerib aga tänasel päeval ei ole see võimalik.

V. Salong – vanasti, kolhoosiajal oli koostöö parem.

J. Urb – kas kokkuostja dikteerib hinna?

T. Oll – meie ei saa hinda dikteerida, ainult siis kui öelda, et mujal makstakse rohkem, siis saab kohaliku kokkuostja käest parema hinna.

J. Urb – kuidas on koelmute olukord peale projekte?

T. Oll – projektid viidi ellu aga töö kvaliteed ei vastanud ootustele.

H. Vipp – Tori jõe suue tehti looduslikult suuremaks ja see ei ole kalateadlaste hinnangul kaladele sobiv. Riik teeb ainult kahele jõeale parendusi, ülejäänud on KOVide rida. Põduste jõgi on tehtud liiga siledaks. Meie arusaam jõgede puhastamisest on teadlaste omast erinev. Noorema põlvkonna teadlased on teisel seisukoha kui vanem põlvkond. Noorem põlvkond pigem kaluri poolel.

H. Vipp – vastandumine on ka kaluri ja teadlase vahel. Me jätkame koelmute taastamisega, asustamine ei ole enam lubatud.

J. Urb – olukorra analüüs ja SWOT peavad omavahel kokku sobima. Ülejäänud analüüs peaks kinnitama ja ümber lükkama seda SWOTi. Näiteks, Saaremaal on positiivne kuvand – hetkeanalüüsis tuleb seda ka kirjeldada, viidates konkreetsetele andmetele. Kalavarud on vähenenud - näidata hetkeanalüüsis ära aastate lõikes. Visioon on omakorda tuletatud sellest, mis sai kirja eesmärkidesse.

2. Tegevussuundade eesmärkide läbivaatamine ja muudatus ning täiendustepanekute tegemine.

1. Arengustrateegia 2023 – 2027+ tegevussuundade eesmärkide püstitamine

1.1. Olemasolevad eesmärgid:

MTÜ Saarte Kalanduse eesmärgid lähtuvad piirkonna hetkeolukorra ja SWOT-analüüsil baseeruvast strateegiast. Eesmärgid on suunatud peamiste kalanduspiirkonna kitsaskohtade lahendamisele. Samuti aitavad eesmärgid säilitada olemasolevaid töökohti sektoris. Eesmäärke on püstitatud kuues valdkonnas, millest viie elluviimiseks rakendatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 rakenduskava meetet 3.2 “Kogukondlikult juhitava kohaliku arengu strateegia rakendamine”. Lisaks on eesmärgistatud koostöö valdkond. Eesmärgid on struktureeritud vastavalt meetme määruses käsitletud tegevussuundadele. Iga eesmärgi mõõtmist võimaldab vastav indikaator, määratletud on nii alg- kui ka sihttasemed.

Tegevussuund 1: kala- või vesiviljelus toodete väärindamine või turustamine

Eesmärgid:

E1: Turule on lisandunud uued kohalikust kalast valmistatud tooted.

E2: Saaremaa kalanduspiirkonnas on 18 kala väärindavat tunnustatud ja/või teavitatud mikroettevõtet.

Ettepanekud?

Eesmärk müüa kala võimalikult suure hinnaga, vähese väärindamisega ärimudelisse liikumine.

Sõna võtsid

J. Urb – kala väärindavad pereettevõtted – oluline on liikumine suurema lisandväärtusega toodete poole.

H. Vipp – me püüame odavat kala, selle väärindamine ajab lõpphinna liiga kõrgeks ja siis seda keegi ei osta.

J. Urb – kas siis peaks üldse seda tegevussuunda strateegiasse lisama.

H. Vipp – on võimalus, et väärtuslik kala tuleb meile tagasi.

T. Oll – kui teen kodus fileed eesmärgiga seda müüa, siis tuleb arvestada kehtivate nõuetega ja nende täitmine nõuab investeringuid, omaosaluse maksmine on raske.

H. Vipp – ka kala ära puhastamine oleks juba suur asi.

J. Urb – mõte on see, ärme toome sisse konkreetsete ettevõtete arvu vaid, vältida tuleb ülemõtlemit. Möödik võiks olla lihtsalt - sissetulekute suurendamine.

Tegevussuund 2: mitmekesistamine

Eesmärk: E1: Kalandussektori ettevõtjatele on loodud võimalused täiendavate sissetulekute saamiseks sh rannikuturismi edendamise valdkonnas.

Ettepanekud?

Kalandussektori ettevõtetel on aastaringne sissetulek Möödik - suurenenud sissetulekud ja täistöökohad.

J. Urb – kas tegevusgrupp peaks teostama järelkontrolli, näiteks loodavate töökohtade osas.

H. Vipp – otsest kontrolli töökohtade loomise osas ei ole seni teostatud, aga me teame kui keegi on loonud uue täistöökoha. Sissetulekud on väikesed ja uute töökohtade loomine on praktiliselt võimatu.

Tegevussuund 3: kalasadamate uuendamine

Eesmärgid: E1: Täielikult on renoveeritud 4 kalasadamat. Igas renoveeritud sadamas on olemas vähemalt kai, slipp, võimalused kala lossimiseks, kala vastu võtmise võimalused, esmased hoiustamistingimused, kaluritele on tagatud esmased olme- ja sanitaaringimused. Toetust saavad taotleja sadamate nimekirjas olevad sadamad.

E2: Sadamates, kus kala lossitakse, on paranenud lossimistingimused. Renoveeritud sadamas on olemas vähemalt kai, slipp, võimalused kala lossimiseks, kala vastu võtmise võimalused. Toetust saavad taotleda sadamate nimekirjas olevad sadamad.

Ettepanekud?

Mitmekesiste teenuste mööde - sadamas on mitmekesised teenused nii kalurile kui külalisele.

Sadama investeeringud aitavad kaasa toorkala kvaliteedi säilitamisele.

Tegevussuund 4: koelmualade taastamine ja loomine ning angerja eksperimentaalne asustamine

Eesmärk:

E1: Kalavarude taastootmiseks on tingimused paranenud.

E2: Angerja noorjärgud on Saaremaa rannikumerre eksperimentaalselt asustatu

Ettepanekud?

Eksperimentaalne asustamine tuleb välja, jätkatakse koelmute taastamisega ja sisse tulevad kormoranid ja hülged.

Sõna võtsid

T. Oll – kas koelmualad on kaarditatud?

H. Vipp – mereinstituut on kaardistamas Liivi – Lahe poolset rannikut

Tegevussuund 5: sotsiaalse heaolu ja kultuuripärandi, sh kalanduse- ja merenduse kultuuripärandi edendamine kalanduspiirkonnas

Eesmärgid:

E1: Laiendatud on avalikke maale- ja merelepääsu võimalusi koos vajaliku taristuga.

E2: Loodud on võimalused kalandussektori organisatsioonide ühistegevuseks ja piirkondliku kultuuripärandi tutvustamiseks.

E3: Kalandus- ja meresektor on maakonnas nähtavad.

E4: Lapsed ja noored on haaratud kalatraditsioonide säilitamisse maakonnas

Ettepanekud?

Sõna võtsid

Koostöö

Eesmärgid:

E1: Saare maakonna kalanduspiirkonnas toimub aktiivne sektoritevaheline koostöö.

E2: Saare maakonna kalanduspiirkond teeb aktiivset koostööd teiste algatusrühmadega Eestis ja välismaal.

Ettepanekud?

3. Ülevaade tehtud toimingutest.

KUULATI H. Vipp

Kokkuvõte sõnavõtust

Kaasajastatud on teavet rannakalurite vanuse, kalalaevaregistrisse kantud aluste, maakonna rahavastiku ja maakonna üldiseloomustuse, harrastuspüügi kalastuskaartide ja püügiandmete ning traalpüügiiga seotud andmete kohta.

Sõna võtsid

Sõnavõtjaid ei olnud

Koosoleku juhataja: Jaan Urb

Koosoleku protokollija: Hille Tänak- Helde

06. 04. 2022. a töögrupi koosoleku lisa 1

**Saaremaa kalanduspiirkonna arengustrateegia 2023–2027+
SWOT seisuga 17.04.2022**

Tugevused	Nõrkused
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pikaajalise praktilise kogemuse ja ajalooliste püügiõigustega kalurkond on jätkuvalt tegus 2. Kohaliku algatusrühma meeskond on strateegia elluviimise ja projektide läbiviimise kogemusega ning aktiivne 3. Koostöö on teatud määral toimiv, algatusrühma liikmeskond on otsuste tegemisse kaasatud 4. Peamised sadamad on korras, olemas on lossimise ja esmase töötlemise tingimused 5. Saaremaal on jätkuvalt olemas kalatööstus, kalurite oskused väärindamisel on mõnevõrra paranenud 6. Saaremaa kuvand on positiivne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kalurid on jätkuvalt vananev põlvkond, noorte juurdekasvu on vähe 2. Kaluriametiga alustamine on raske ja kulukas (püügiõiguse saamine, -vahendite soetamine) 3. Rannakalandus ei taga aastaringset stabiilset sissetulekut 4. Kalavarud on ebastabiilsed, vähenemisele on kaasa aidanud hüljeste ja kormoranide arvukuse kiire tõus 5. Koostöö erinevate osapoolte vahel on vähene – puudub kalurite ühistuline tegevus, kalurite ja Keskkonnaameti vahel toimub pigem vastandumine 6. Kalurite väärindamise, turunduse ja müügi oskused on tagasihoidlikud ega soosi väärtusahelas ülespoole liikumist 7. Bürokratiat ja raporteerimist on kalurite jaoks ebamõistlikult palju
Võimalused	Ohud
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kala ja sellest valmistatud toodete populaarsus kasvab 2. Kalavarud suurenevad, sh reguleeritakse riiklikult hüljeste ja kormoranide arvukust 3. Hoogustub ranniku- ja mereturism, mis suurendab piirkonda külastavate inimeste hulka 4. Meretuuleparkide rajamine võib kaasa tuua täiendava sissetulekuallika (nt uued turismi liigid, parkide teenindamine) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kalavarud vähenevad olulisel määral 2. (Välis)poliitiline ja majanduslik olukord (sanktsioonid ekspordile jms) 3. Suureneb odava kala import – nõudlus kohaliku kala järele väheneb 4. Kliimamuutus muudab ebasoodsad ilmastikuolud sagedasemaks 5. Reeglid karmistuvad ja bürokratiat vähendatakse 6. Meretuuleparkide rajamine võib kalavarudele mõjuda halvasti (uurimata on nende mõju rändele) ja tuua kaasa täiendavaid piiranguid kalurkonnale 7. Kalandussektori toetamine väheneb, Euroopa Liidu meetmed kaovad

06. 04. 2022. a töögrupi koosoleku Lisa 2

VISIOON

Rannakalandus on Saaremaal elujõuline ja arenev – kalurite aastaringne sissetulek võimaldab neil senist elustiili jätkata ja nii kohalikel kui küllastajatel pakutavast osa saada.

MISSIOON

MTÜ Saarte Kalandus tegutseb selle nimel, et Saaremaa elanikele ja küllastajatele oleks aastaringselt värske kala kindlustatud.

TEGEVUSSUUND 1: KALA- VÕI VESIVILJELUS TOODETE VÄÄRINDAMINE VÕI TURUSTAMINE

Eesmärk:

- Saaremaa rannakalurite tooted on kättesaadavad ja mitmekesised.

Mõõdik	Algtase 2022	Sihttase 2027
Saaremaa rannakalanduse valdkonnas tegutsevate ettevõtete müügitulu	Täpsustada	Kasv 15%

TEGEVUSSUUND 2: MITMEKESISTAMINE

Eesmärk:

- Saaremaa rannakalanduse valdkonnas tegutsevatel ettevõtetel on aastaringne käive.

Mõõdik	Algtase 2022	Sihttase 2027
Saaremaa rannakalanduse valdkonnas tegutsevate ettevõtete müügitulu	Täpsustada	Kasv 15%
Töökohtade arv Saaremaa rannakalanduse valdkonnas tegutsevates ettevõtetes	Täpsustada	Lisandunud 10 täistöökohta

TEGEVUSSUUND 3: KALASADAMATE UUENDAMINE

Eesmärk:

- Saaremaa kalasadamates on mitmekesised teenused nii kaluritele kui küllastajatele.

Mõõdik	Algtase 2022	Sihttase 2027
--------	--------------	---------------

Teenuste arv Saaremaa kalasadamates:		
Kaluritele	Täpsustada	Täpsustada
Külastajatele	Täpsustada	Täpsustada

TEGEVUSSUUND 4: KOELMUALADE TAASTAMINE JA LOOMINE

Eesmärk:

- Saaremaal on tingimused kalavarude taastootmiseks.

Möödik	Algtase 2022	Sihttase 2027
Koelmualade arv Saaremaal	Täpsustada	Täpsustada

TEGEVUSSUUND 5: KALANDUSE- JA MERENDUSE KULTUURIPÄRANDI EDENDAMINE KALANDUSPIIRKONNAS

Eesmärk:

- Saaremaa on kalanduspiirkonnana tuntud ja eksponeeritud.

Möödik	Algtase 2022	Sihttase 2027
Kaalumiseks: ehk võiks maineuuringu teha millalgi perioodi alguses ja seejärel lõpus	Täpsustada	Täpsustada

TEGEVUSSUUND 6: KOOLITUS

Eesmärk:

- Saaremaa rannakalurid on ettevõtlikud.

Möödik	Algtase 2022	Sihttase 2027
Üldharivatel koolitustel osalenud kalurite arv	Täpsustada	Täpsustada
Spetsiifilistel koolitustel osalenud kalurite arv	Täpsustada	Täpsustada